

Patologia jamy ustnej

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2025/2026
Wydział	Lekarsko-Stomatologiczny
Kierunek studiów	Lekarsko-Dentystyczny
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Katedra i Zakład Patomorfologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego ul. Pawińskiego 3B, 02-106 Warszawa, Tel. 22 599 16 70 e-mail: patomorfologia@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. n. med. Agnieszka Perkowska-Ptasińska
Koordynator przedmiotu	Lek. med. Irena Nadolska; irena.nadolska@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus)	Lek. med. Irena Nadolska; irena.nadolska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Dr n. med. i n. o zdr. Aleksandra Starzyńska-Kubicka; aleksandra.starzynska@wum.edu.pl Lek. med. Irena Nadolska; irena.nadolska@wum.edu.pl Lek. med. Magdalena Modzelewska; magdalena.modzelewska@wum.edu.pl Lek. med. Paweł Pihowicz; pawel.pihowicz@wum.edu.pl Lek. med. Karol Kulbaka; karol.kulbaka@wum.edu.pl

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	III rok, VI semestr	Liczba punktów ECTS	2.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		5 (w tym 5 godzin w formie e-learningu)	0,4
seminarium (S)		5	0,4
ćwiczenia (C)		5	0,4
e-learning (e-L)		-	-
zajęcia praktyczne (ZP)		-	-
praktyka zawodowa (PZ)		-	-
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		10	0,8

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Przekazanie studentom takiego zasobu wiedzy, który pozwoli na zrozumienie procesu chorobowego zwłaszcza w zakresie patologii jamy ustnej i wytworzy nawyk prawidłowego myślenia lekarskiego niezbędnego do wykonywania praktyki lekarskiej oraz podyplomowego samokształcenia.
C2	Przygotowanie do rozpoznania choroby w jamie ustnej – w aspekcie przyczyny, mechanizmu rozwoju, zmian strukturalnych i zaburzeń czynnościowych wynikających z tych zmian.
C3	Przygotowanie do poznania i zrozumienia mechanizmów prowadzących do powstania procesów patologicznych w obrębie jamy ustnej oraz dynamiki tych procesów (cofanie zmian, przechodzenie w proces przewlekły).

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie

Załącznik nr 4A do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:

C.W13.	pojęcie zdrowia i choroby, mechanizmów powstawania oraz rozwoju procesu chorobowego na poziomie molekularnym, komórkowym, tkankowym oraz ogólnoustrojowym, objawów klinicznych choroby, rokowań i powikłań choroby;
C.W14.	mechanizmy odczynu zapalnego i gojenia się ran;
C.W16.	metody diagnostyczne wykorzystywane w patomorfologii oraz rolę badań laboratoryjnych w profilaktyce i rozpoznawaniu zaburzeń narządowych i układowych;
C.W30.	mechanizmy prowadzące do patologii narządowych i ustrojowych, w tym chorób infekcyjnych, inwazyjnych, autoimmunologicznych, z niedoboru odporności, metabolicznych i genetycznych;
C.W31.	wpływ na organizm pacjenta czynników fizycznych, chemicznych i biologicznych oraz awitaminoz i stresu;
E.W1.	związek między nieprawidłowościami morfologicznymi a funkcją zmienionych narządów i układów oraz objawami klinicznymi a możliwościami diagnostyki i leczenia;
E.W2.	podstawowe metody badania lekarskiego oraz rolę badań dodatkowych w rozpoznawaniu, monitorowaniu, rokowaniu i profilaktyce zaburzeń narządowych i układowych, ze szczególnym uwzględnieniem ich oddziaływania na tkanki jamy ustnej;
E.W15.	metody diagnostyki cytologicznej oraz cytodiagnostyczne, kryteria rozpoznawania i różnicowania chorób nowotworowych i nienowotworowych;
F.W4.	objawy, przebieg i sposoby postępowania w określonych chorobach jamy ustnej, głowy i szyi, z uwzględnieniem grup wiekowych;
F.W9.	diagnostykę i sposoby leczenia przyzębia oraz chorób błony śluzowej jamy ustnej;
F.W19.	patomechanizm oddziaływania chorób jamy ustnej na ogólny stan zdrowia.

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

C.U4.	przewidywać i wyjaśniać złożone patomechanizmy zaburzeń prowadzących do powstawania chorób;
C.U5.	analizować przebieg kliniczny chorób w procesach patologicznych;
C.U14.	określać zmiany patologiczne komórek, tkanek i narządów według podstawowych mechanizmów;
E.U15.	rozpoznawać nowotwory skóry i stany przednowotworowe;
E.U16.	rozpoznawać dermatozy i kolagenozy przebiegające z objawami w obrębie błony śluzowej jamy ustnej;
E.U17.	rozpoznawać choroby związane z nałogiem palenia tytoniu, alkoholizmem i innymi uzależnieniami;
E.U18.	diagnozować choroby przebiegające z powiększeniem węzłów chłonnych szyi i okolicy podżuchwowej oraz choroby zakaźne, ze szczególnym uwzględnieniem zmian w obrębie jamy ustnej;
F.U5.	pobierać i zabezpieczać materiał do badań diagnostycznych, w tym cytologicznych;
F.U6.	interpretować wyniki badań dodatkowych i konsultacji.

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	-
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	-
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	-

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykłady	W1 - Wykład 1 - Zmiany rogowaciejące oraz nowotwory nabłonkowe jamy ustnej. Omówienie najważniejszych zmian nowotworowych łagodnych i złośliwych powstających z nabłonka jamy ustnej.	C.W13., C.W14., C.W16., C.W30., C.W31., E.W1., E.W15., F.W4., F.W9., F.W19., C.U4., E.U15., E.U16., E.U17., E.U18.
	W2 - Wykład 2 – Nowotwory zębopochodne. Omówienie zmian nowotworowych łagodnych i złośliwych rozwijających się z nabłonka zębówotwórczego.	C.W13., C.W.15., E.W1., E.W15., F.W4., C.U5., C.U14., E.U18.
	W3 - Wykład 3 - Diagnostyka patomorfologiczna owrzodziałych zmian w jamie ustnej.	C.W13., C.W14., C.W16., C.W30., C.W31., E.W1., E.W15., F.W4., F.W9., C.U4., C.U14., E.U16., E.U17., E.U18., F.U5.
	W4 - Wykład 4 – Zmiany wtórne powstające w jamie ustnej w przebiegu chorób układowych i nowotworowych oraz na skutek prowadzonej terapii.	C.W13., C.W16., C.W30., C.W31., E.W2., E.W15., C.U5., E.U16., E.U17., E.U18., F.U5., F.U6.
	W5 - Wykład 5 – Rola patologa w diagnostyce chorób jamy ustnej. Omówienie znaczenia diagnostyki patomorfologicznej w diagnostyce chorób jamy ustnej.	C.W16., E.W1., E.W2., E.W15., F.W9., E.U15., E.U16., E.U17., E.U18., F.U5., F.U6.
Seminaria	S1 - Seminarium 1 - Zmiany białe w jamie ustnej. Wybrane nowotwory nabłonkowe i nienabłonkowe jamy ustnej.	C.W13., C.W14., C.W16., C.W30., C.W31., F.W19., C.U14., E.U16., E.U17., E.U18., F.U5., F.U6.

	S2 - Seminarium 2 – Torbiele jamy ustnej. S3 - Seminarium 3 - Rozrosty i nowotwory wewnątrzkości. Omówienie najważniejszych zmian nowotworowych i nienowotworowych rozwijających się w kościach czaszki. S4 - Seminarium 4 - Patologia ślinianek. Omówienie najważniejszych zmian nowotworowych i nienowotworowych gruczołów ślinowych. S5 - Seminarium 5 - Podsumowanie zajęć z patologii jamy ustnej. Podsumowanie i podkreślenie najważniejszych wiadomości z zakresu patologii jamy ustnej.	C.W13., C.W14., C.W30., E.W1., E.W2., F.W4., C.U4., C.U5., C.U14., E.U18., F.U5., F.U6. C.W13., C.W16., E.W1., E.W2., F.W4., C.U14., E.U17., E.U18., F.U5., F.U6. C.W13., C.W16., E.W1., E.W15., F.W4., E.U17., F.U5., F.U6. C.W13., C.W14., C.W16., C.W30., C.W31., E.W1., E.W2., E.W15., F.W4., F.W19.
Ćwiczenia	C1 - Ćwiczenie 1 - Zmiany białe w jamie ustnej. Wybrane nowotwory nabłonkowe i nie nabłonkowe jamy ustnej. C2 - Ćwiczenie 2 - Torbiele jamy ustnej. C3 - Ćwiczenie 3 - Rozrosty i nowotwory wewnątrzkości. Obraz morfologiczny najważniejszych zmian nowotworowych i nienowotworowych rozwijających się w kościach czaszki. C4 - Ćwiczenie 4 - Patologia ślinianek. Obraz morfologiczny najważniejszych zmian nowotworowych i nienowotworowych gruczołów ślinowych. C5 - Ćwiczenie 5 - Kolokwium końcowe w formie elektronicznej.	C.U4., C.U5., C.U14., E.U15., E.U16., E.U17., E.U18., F.U5., F.U6. C.U4., C.U5., C.U14., E.U18., F.U5., F.U6. C.U4., C.U5., C.U14., E.U15., E.U16., E.U17., E.U18., F.U5., F.U6. C.U4., C.U5., C.U14., E.U15., E.U16., E.U17., E.U18., F.U5., F.U6. C.W13., C.W14., C.W16., C.W30., C.W31., E.W1., E.W2., E.W15., F.W4., F.W19.

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Kruś S., Skrzypek E.: Patomorfologia dla stomatologów, wyd. II, Otwock, 2015
2. Kaczmarzyk T., Stypułkowska J., Tomaszewska R., Czopek J.: Nowotwory zębopochodne i guzy nowotworopodobne kości szczękowych: podręcznik dla studentów i lekarzy, Warszawa, 2009
3. Kaczmarzyk T., Stypułkowska J., Tomaszewska R.: Torbiele obszaru szczękowo-twarzowego: podręcznik dla studentów i lekarzy, Warszawa, 2014
4. Neville B., Damm D., Allen C., Chi A., red. wyd. polskiego Renata Górskiego: Atlas chorób jamy ustnej i obszaru szczękowo-twarzowego, Wrocław, 2021

Uzupełniająca

1. Kumar V., Abbas A. K., Aster J. C.: Robbins Patologia, wyd. III polskie (X angielskie), Wrocław, 2019 (rozdział 15 strony 686-693)
2. Robbins&Kumar Basic Pathology, wydanie XI, Elsevier, 2023
3. Choroby błony śluzowej jamy ustnej, podręcznik dla studentów i do LDEK, red. Renata Górskiego, Edra Urban&Partner, Wrocław, 2023

4. Periodontologia, podręcznik dla studentów i do LDEK, red. Renata Górską, Edra Urban&Partner, Wrocław, 2022
5. Odell W.: Cawson's Essentials of Oral Pathology and Oral Medicine, 10th edition, Elsevier, 2025
6. Prabhu S., Narayana N., Firth N., Wilson D.: Oral Histology and Oral Histopathology, a practical guide for dental students and a companion to pathologists", Springer, 2025
7. Fazel N.: Oral Signs of Systemic Disease, Springer, 2019
8. Kochaji N.: Clinical Oral Pathology, Kochaji's Guide to Oral Lesions and Biopsies, Springer, 2024
9. Tilakaratne W., Kallarakkal T.: Clinicopathological Correlation of Oral Diseases, Springer, 2023

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
C.W13., C.W14., C.W16., C.W30., C.W31., E.W1., E.W2., E.W15., F.W4., F.W9., F.W19.	Końcowe kolokwium testowe składające się z 24 pytań testowych jednokrotnego wyboru; za każdą poprawną odpowiedź można uzyskać 1 punkt.	Zaliczenie na podstawie uzyskania co najmniej 13 punktów. Bez oceny.
C.U4., C.U5., C.U14., E.U15., E.U16., E.U17., E.U18., F.U5., F.U6.	Aktywny udział studenta w zajęciach. Ocena pracy studenta w czasie ćwiczeń i zaliczenie każdego ćwiczenia indywidualnie.	Obecność i zaliczenie wszystkich seminariów oraz ćwiczeń praktycznych jest podstawą do dopuszczenia do kolokwium końcowego.

9. INFORMACJE DODATKOWE

1. Wykłady stanowią integralną część kursu. Informacje w nich zawarte stanowią podstawę do dalszej pracy studenta podczas seminariów i ćwiczeń.
2. Student jest zobowiązany przygotować się do zajęć korzystając przede wszystkim z materiałów dydaktycznych dostępnych na stronie: www.patomorfolgia.wum.edu.pl.
3. Osoba prowadząca zajęcia ma prawo weryfikować wiedzę studentów przez jej ustne lub pisemne sprawdzenie. W sytuacji braku odpowiedniego przygotowania studenta do zajęć asystent ma prawo nie zaliczyć zajęć, co wiąże się z koniecznością indywidualnego zaliczenia tematyki ćwiczenia w formie wskazanej przez asystenta nie później niż dzień przed kolokwium końcowym.
4. Spóźnienie się na zajęcia przekraczające 15 minut jest równoznaczne z nieobecnością na seminarium/ćwiczeniach w danym dniu.
5. Obecność na wszystkich seminariach i ćwiczeniach jest obowiązkowa. Nieobecności na zajęciach należy odrobić w najwcześniejszym możliwym terminie, w formie zadania wyznaczonego przez asystenta przypisanego do grupy ćwiczeniowej/seminaryjnej, nie później niż dzień przed kolokwium końcowym.
6. Seminaria i ćwiczenia mikroskopowe odbywają się na salach seminaryjnych, które znajdują się na ostatnim piętrze.
7. Podczas zajęć telefony muszą być całkowicie wyłączone lub w trybie samolotowym.
8. Do zaliczenia przedmiotu wymagane jest zaliczenie wszystkich 4 ćwiczeń oraz pozytywny wynik na kolokwium końcowym, które w formie testowej przeprowadzane jest przez Biuro Jakości i Innowacyjności Kształcenia WUM w dniu ostatnich zajęć lub najbliższym możliwym terminie.
9. Każdy student, który zaliczył wszystkie ćwiczenia, ma trzy podejścia do zaliczenia przedmiotu, w postaci kolokwium: końcowego, poprawkowego oraz komisyjnego.
10. Nieobecność na kolokwium końcowym należy usprawiedliwić jak najszybciej, nie później niż dzień przed radą pedagogiczną.
11. W przypadku usprawiedliwionej nieobecności, student zalicza kolokwium u asystenta prowadzącego seminarium dla jego grupy wiekowej w formie ustalonej indywidualnie i jest ono traktowane jako kolokwium w pierwszym terminie.
12. Nieusprawiedliwiona nieobecność na kolokwium końcowym jest jednoznaczna z niezyskaniem zaliczenia.
13. Kolokwium poprawkowe – forma i termin ustalane indywidualnie po zgłoszeniu się do sekretariatu Zakładu Patomorfologii.
14. Kolokwium komisyjne – organizowane jest pod koniec semestru letniego i przeznaczone jest dla studentów, którzy nie zaliczyli kolokwium poprawkowego. Brak zaliczenia kolokwium komisyjnego skutkuje niezaliczeniem przedmiotu.

Załącznik nr 4A do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

Pozostałe informacje dostępne są na stronie internetowej Zakładu: www.patomorfolgia.wum.edu.pl

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich